

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Martia. Joi și Sâmbata

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refuză — Articuli nepublicați nu se înapoiază

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rëndul cu litere far-care — și timbru de 80 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiu 6 Februarie 1895.

Am amintit în nr. 12 al foiei noastre despre unele sciri false și ten-dioase, ce s'au scris în formă de co-respondențe despre noi românii în doi numeri ai foiei „Bud. Hirlap”. Le am înfățișat așa, după-cum ele merită, și precum au făcut și celelalte foi na-ționale ale noastre. Dar diaristica ma-giară e orbă și surdă la toate acestea; ea merge mai departe pe câte piedșe, condusă de anumite tendințe, cari își au scopul lor, în aparență ascuns, dar altcum destul de bine precizat. O afir-măm această, deore-ce scornitură, ce se debiteză despre noi în foile magiare nu sunt întâmplătoare și nu provin nu-mai din bôla, care de altcum grasază în diaristica magiară, din superficiali-tate.

Despre acesta ne dă dovadă un cas nou de felii aceste, pe care îl aflăm tot în colônele foiei „Budapesti Hirlap”. Cetitorii nostri știu, că am reprodus în traducere în doi numeri anteriori ai foiei noastre articolii scriși, după-cum se afirmă, de un român, în colônele diariului „Magy. Állam” sub titlă: „Partidul poporal, și românii”, în care se discută pînă la ce ar trebui să o ia naționalitățile și în special ro-mânii, față de noul partid poporal. Am indicat în fruntea articolilor, că ei sunt reproduși din foia amintită, dar cu toate acestea „Bud. Hirlap” nu ține cont de această și în nr. 12 al 16 Februarie a. c. în o notiță, publi-cată la loc de frunte, spunând cetito-rilor sei, că „Telegraful român” se ocupă cu raportul dintre partidul po-poral și românii, atribuie foiei noastre condițiunile de alianță ale românilor, pe cari le stabilesc autorul anonim, al lui „Magy. Állam” în 7 nume, cu cari el își încheie articolii, și cari sunt reproduse în numărul 12 al foiei noastre.

Ne întrebăm, că ore această scire falsă se fie o greșală, provenită din superficialitate? Nu, ea este făcută cu calcul și stă în legătură cu pornirea

foilor ovreio magiare șoviniste, de-a compromite pe ori ce cale și cu ori ce mijloce noul partid, care dacă se va valida, amenință cu nimicire pe toti aceia, cari sub masca patrio-tismului se îngrășă din sudorea cruntă a majorității locuitorilor acestei țeri.

Grație terorismului șovinistic ma-giar, am ajuns acolo, încât chiar dacă se mai află ici-colo câte un ungur cu judecată serioasă și împărțială față de cestiunea română, nu cutăză să iase la ivelă, căci e huiduit în publicitate, nimicit și în cele din urmă declarat de năbun, cum ne arată în mod eclan-tant casul festului deputat Mocșary, ér de altă parte tot acest terorism a dus lucrurile acolo, încât e destul ca despre un bărbat politic sau despre un partid să se lăfescă credința, că voiesce a intra în legături cu românii, ca el să și părădă popularitatea în sinul romanii sunt rîi patrioți, sunt chiar trădători de patrie... această se pro-pagă între magiari și se crede, prin urmare și aceia, cari le-ar tinde mâna, sunt rîi patrioți, cari nu trebuie spriginiți.

De această armă se folosesc acum perciunații și neperciunații guverna-mentali și koșuthiști față de noul partid. Eță tendința scirei false din „Bud. Hirlap”. Și ea își va face turneul prin toate foile magiare, contrare ace-stui partid. A doua zi, în 17 Febru-ariu o vedem deja exploatată în favo-rul scopului în „Egyetértés”, în un acticol intitulat: „Viața noastră pu-blică”

În acest articol se ăice, că pro-gramul partidului poporal a îndemnat și pe români să vorbescă. „La această am putut, de ore-că domni, respective vestitori tendințelor, cari urmăză acum preceptele singure mântuitoare ale par-tidului poporal, s'au prezentat deja înainte țerii în multe forme, dar nici în o formă nu au putut conta la spriginul poporului magiar cu judecată, și tot-

déuna și au căutat aliații lor între naționalități”.

Comparând apoi partidul con-servator unguresc de pela 1840, cu partidul poporal de acum, ăice, că și acesta, ca și acela a agitat clasele de jos ale poporului, contra curen-tului liberal și dacă altcum nu-și vor putea ajunge scopul, vor face învoială cu naționalitățile.

„Telegraful Român” continuă ar-ticolul, publică deja condițiunile, pe lângă cari românii sunt aplicați a sprigini nisuințele partidului poporal și ăice că acest partid trebuie orga-nizat în adevăr un rezultat frum-os din partea partidului po-poral în timp așa descurt”.

Credem, că ne-a succes a face viđibilă în destul arma mai nouă a contrarilor noului partid. Ar fi trist, dacă lăsa a fi sedus de astfel de apu-cături, pe cari mai bine le caracteri-sază proverbul român: „ascunđi mătă în sac și ghiarele i se vđ afară”.

Revista politică.

Diariul „Pesti Hirlap” — începe să desfășure pe larg programul de naționa-lități al guvernului, întocmit de baronul Thoróczkay Victor, despre care se ăice că este chemat în ministeriu, pentru ca se dea deslășii guvernului în re-solvarea cestiunei române. Între altele numitul domn scrie:

„Trebuie să restabilim acelea relațiuni intime frătești, cari în decurs de veacuri au unit sub un stég pe magiar, sê-cuiu, sas, slovac, sêrb și pe român, în luptele pentru apêrarea indepen-denței patriei comune. Nu vestim rês-boiu, ci întindem drêpta noastră de pace, pentru-ca, înțelegându-ne unii pe alții, fie-care inimă, să palpitate deo-potrivă pentru patria noastră, pentru regele nostru.

„Ne aflăm față în față cu stări de lucruri înăsprite, cari provin din-

tr'o negligență învechită. Trebuie odată să scótem această cestiune din cadrul concepțiunei cu totul subiective a politiceii magiare de stat de pănă acum. Trebuie să i studiem cauzele o-riginale în tot complexul lor, pentru ca să ne formăm o iconă corespuńd-tóre acelei aparatiuni complicate, în care ni-se înfățișeză aceste aspirațiuni despre stadiul psihologiei poporale.

„Cestiunea e foarte subtilă și e cu două taișuri arma, care ne stă la dis-ponițiune la resolvarea acestei cestiuni. Patriotism probat, circumspecție, ne-preocupațiune, tact și cunoșcerea te-meinică de stărîne, fară de cari putem strica, dar a folosi cauzei nici de cum. Moderațiune cu vigóre cuvenită și ri-góre cu moderațiune suficientă sunt astfel de factori, cari ne designeză calea de mijloc, care avem s'ò per-curgem și marea o curată și s'ò per-curgem de patrie o lumină și cu lumina făcliei depărtate”.

Un cas de tot interesant s'a pe-trecut în 14 Februarie n. în ședința comitetului administrativ al comitatului Timiș, care cas nu este mai puțin de-cît volincă pasu tatată. Cu câte luni înainte ministrul de culte și instrucți-une publică (pe acel timp Eötvös) a provocat printr'o hârtie, pe Preasfinția Sa episcopul român greco-oriental din Caransebeș, Nicolau Popea, ca în corespondența cu autoritățile comi-tatului să se folosescă de limba ma-giară. P. S. Sa, însă băsându-se pe drept și pe lege, n'a ținut sémă de provocarea ministrului și și-a conti-nuat corespondența cu numele au-torității în limba română, care este limba oficială și rituală a bisericeii române ori. Șovinistii a bisericeii comitat s'au supărat rêu din cauza acestei corecte și românesce procederi a Episcopului, și în ședința comitetu-lui administrativ dela 14 l. c., care s'a ținut sub presiul fișpanului Mol-nár, inspectorul de școle Sebesztha a făcut o arătare în cauza această. Pe

FOIȚA.

Despre Avram Iancu.

Dl Aron Densușianu publică în Nr. 1 An. III al foiei „Revista cri-tică-literară” din Iași nisce remi-niscente privitoare la Avram Iancu, din o călătorie ce a făcut-o în Munții-Apu-seni, la anul 1865, unde a convenit în zilele de 27—29 August cu Iancu și pe care o reproducem cu plăcere. Dl Densușianu descriind călătoria sa până la Abrud, continuă astfel:

„Deși foarte obosiți de drum, uitarăm însă totă obosela, când dădurăm de o fami-lie atât de plăcută, voișă și primitoare, și după câte-va minute devenirăm atât de in-timi, parea că suntem cu toți frați și surori.

Pe această noi ședeam cu toți la cina vlădicescă, rîdeam și ne spuneam pășaniile dela Delu-mare, auzim pe cineva trecend pe sub ferestri și ăicend din fuier „Marșul lui Iancu”.

— Acesta-i Iancu! ăice dōmna casei (Dōmna Henji). În totă seara trece pe aici ăicend din fuier. Ađi trece mai tărđiu, va fi fost cu prieteni și cunoscuți la petrecere.

— Va să ăică, ceea-ce auđisem despre Iancu este plinul adevăr! ăisei eu.

— Măne o sê-l vedeți cu fuierul în buzunarul de sus dela roc, continuă dōmna casei.

A doua zi, Duminecă, trecu cu asista-rea la serviciul divin, apoi cu visite prin familii. Pe Iancu nu l'am putut vedé nică-iri. A' căuta anume era imposibil, căci nu avea locuință stabilă.

Sera a fost concertul cumnatei mele, Elisa Circa. Mă adresai cătră un cunoscut sê-mi arete pe Iancu de-l vede undeva în sală. Eu însuși examinau fisionomiile cu-gețând, că voiu afla figura impositantă a lui Iancu, ce o vđdusem în portretele de pe timpul revoluțiunii. Vedeam destule figuri minunate, cum întâlnești la frații de peste munți, dar idealul meu nu-l întâlneam nică-iri. Era și cu neputință, căci sala de concert era atât de îndesuită, căt ômenii stau ca sar-delele în cutie.

Se termină concertul în entusiasmul general, căci tinera artistă fermecase lumea cu arcușul seu ajutat pe lângă farmecul artei și de o figură din cele mai captivătoare. Eu și soția mea intrăram înt'o odaie alături, unde se retrase artista.

Peste câteva momente bate cineva la use, și întră un bărbat de o statură pe-ste mijlocie, puțin plecat, roșu la față, mus-tața lungă blondă, părul asemenea blond și retezat, în haine porumbii. În urma lui în-tră cunoscutul meu, pe care-l rugasem sê-mi arete pe Iancu în sală.

— Recomand pe dl Iancu, ăice cuno-scutul mei. Și-a exprimat dorința să vādă pe d-șora.

— Felicitările mele, dșoră ăise Iancu, pentru măiestria cu care sci manua un in-strument atât de greu, cum este viōra.

În timpul cât conversăram, cercetam discret cu ochii sê-i vđd fuierul. În buzu-narul din afară al rocului nu era. În fine îl zării în buzunarul din lăuntru. Părea că'l ascunde sê nu vină în colisiune cu viōra artistei.

După o conversație de un pătrar de ôră. — Nu vđ mai rețin, ăise Iancu, veți fi osteniți de lungul drum.

Ne despărțirăm. Cuvintele lui frumose, purtarea foarte gentilă cu damele ne făcu im-presia cea mai plăcută, și credeam, că nu pôte să fie adevărat, că ar fi atât de rățăcit la minte cum auđisem.

Cunoscutul nostru însă, care'l petrecuse până afară, și se întorse ér la noi, ne spuse,

că această ținută a fost numai momentana, la prima impresie; sê mira însă, că s'a putut ăine atât de bine timp de un pătrar de ôră. Dar în adevăr, ăise cunoscutul nostru, de când au început a sosi ôșpeți, s'a întâmplat o mare schimbare cu Iancu.

Pe la mieđul nopții Iancu ôrăși trecea, ăicend din fuier pe aceeași stradă.

A doua zi la ședința „Asociațiunii” nu l'am vđut. El n'a fost la ședință.

Pentru a treia zi, Marti, se arangiasse o escursiune la romântica Dêtunată. Dimi-nêța în acea zi eșind în piață sê vđ dacă au început a pleca ôșpeți, aflu pe Iancu în mijlocul piaței ăicend din fuier marșul lui Dragoș, care în revoluțiune se popularizase pe numele seu, ér în giurul lui o mulțime de țerani sta și l'asculta. Pe fețele tuturor cetiam o jale adêncă amestecată cu pietate. Toți sta și asculta atât de liniștiți, încât și se părea, că sunt figuri din petătea îm-pe-trită din poveste. M'am oprit cătră a nu mê observa și am stat și am ascultat cătră timp. Scena m'a emoționat nespus și mi-a stors lacrimi. După-ce m'am rēcules, am eșit din mulțime care sta la ôre-care distanță de Iancu, m'am dus spre dînsul și când m'a vđut a încetat și cu stînga își pûne fuie-rul în buzunarul de-atare, ér drêpta mi-o

basa acestei arătări comisiunea administrativă a comitatului a hotărât, ca pe episcopul din Caransebeș să l prască de nesupunere ministrului, pe care îl rōgă tot odată, ca să silască pe P. S. Sa episcopul român a folosi de aici înainte limba magiară. În raportul comitetului, procedura corectă și românească a P. S. Sale e calificată de primejdioasă statului, „fiind-că prin ea se așază diferitele naționalități, dar mai ales îndemna pe „agitatori” contra statului, de a procede astfel, împedcând în același timp lucrarea „patriotică” a organelor statului.”

Adunarea *alegătorilor sași din țara Bérsei cu tōte că timpul a fos urit și a fost și ți de tērg, a fost fōrte numerosă, mulțamită nusuinelor tinerimei de o parte, ér de altă parte organelor administrative. Adunarea s'a ținut Vineri și s'a deschis de către președintele comitetului centra electoral sāsesci din țera Bérsei, avocatul Carol Adam. Aceste a arătat, că deputații sași Filtsch, Kaiser și Zay, în înțelegere cu comitetele cercurilor electorale din țara Bérsei, au convocat pe alegătorii sași pentru ca să se sfatuescă asupra situației politice de față și să întregescă comitetele cercurilor electorale. Tot odată a arătat, că deputații Zay și Kaiser sunt de față, ér deputatul Filtsch, fiind bolnav, își espune părerile sale într-o scrisōre, ce a adresat-o președintelui adunării.

Din scrisōrea deputatului Filtsch reese, că dēnsul în conferențele, ce le-a avut cu soții săi a fost de părere ca deputații sași să iēsă din partida guvernului, dar rămânând singur cu părerea sa, în cele din urmă s'a supus hotărîrii luate de marea majoritate, pentru ca să nu se facă desbinare și să mērgă toți în unire.

A luat apoi cuvēntul dep. Adolf Zay.

Cu multă dibăcie oratorică scrie „Gaz. Transilv.” s'a străduit deputatul Zay să ia în apărare purtarea deputaților sași.

Și pe deputații sași, țiise el-i-a atins fōrte neplăcut scirea, că Bánffy cel așa de rău vēdūt între sași, pōte să ajungă ministru-președinte. Dar până una altă a și urmat din partea Maiestății Sale însărcinarea lui de a forma ministerul. Deputații sași se vedeau astfel față în față cu un fapt împlinit. Dar Bánffy n'a așteptat să mērgă deputații sași la el, ci a venit el la ei și le-a țiis: „Nu mai sunt acela, care am fost. Am tōtă stima și bunăvoința față cu sașii și voi face între marginile legii tot pentru ca să fie mulțamiți. Voiu respecta legea de naționalitate și voiu ținea sēmă și de programul sāsesc. Contez dară la sprijinul vostru leal.”

Ce era să facă deputații sași în față acestei asigurări și când scieau, că Bánffy a fost chemat la cārmă prin voința Corōnei, care a pus ca condițiune noului ministru-președinte păstrarea și respectarea pactului dualist, esecutarea legilor bisericesci cu crutare față de confesiuni, cari sunt agitate și o purtare mai blāndă și mai drēptă față cu naționalitățile nemagiare.

A spus apoi, cum Bánffy a declarat în programul său, că recunōște legea de naționalitate, declarare, ce nu s'a mai făcut până acuma în dietă de nici un ministru unguresc și cum câteva zile mai târziu, a declarat în cameră, că recunōște și programul sāsesc dela 1890, care se unesce cu direcțiunea, ce voiesce să o urmărescă politica guvernului.

În față acestor „garanții”, cari mai sunt susținute și prin aceea, că Bánffy e cunoscut ca un om, care își ține cuvēntul odată dat, n'am putut, țiice dl Zay, să facem decât ceea ce am făcut, ca reprezentanții unui popor, care totdeuna a fost gelos pe credința și lealitatea sa față cu statul și cu interesele lui și care nu putea lua asupra și „rēspunderea pentru urmări, dacă partida liberală, singurul sprijin al dualismului, ar fi ajuns într-o grea crisă prin eșirea deputaților sași din sinul ei.

Dar nu numai Bánffy e ađi alt or, țiise dl Zay, dar și noul ministru de instrucțiune Wlasics este un om de cultură europēnă și cei ce au înțeles din vorbirea lui, că vrea să magiariseze preparandile confesionale, sunt în rētăcire, căci el a cerut numai ca profesorii dela preparandii, ér nu și dascăli deja sate, să aibă esamene de stat(??!!)

S'a mai țiis, că Bánffy când a declarat, că va respecta legea de naționalitate a adaus clausula „Între marginile unității statului”. Dar și acesta clausulă țiise, Zay, e basată chiar pe legea de naționalitate unde se accentuează în introducerea „întru cât concede unitatea statului”.

În fine arată Zay ca un mare succes dobēndit până acuma prin purtarea deputaților sași, hotărîrea din 5 Februarie a. c. a ministrului prin care s'a dat ascultare cererei bisericeii sāsesci evanghelice, ca acele posturi, unde preoții sunt tot odată și dascăli, să fie încuviințate.

Deputatul Zay încheie vorbirea sa, făcēnd cele mai mari speranțe alegătorilor, că de aici în colo tōte se vor schimba spre mai bine.

Deputatul Kaiser se alătură la espunerile lui Zay. Vorbiră apoi d-nii Gottfried Schlandt, fabricant și preotul Herfurth, aprobând atitudinea depu-

taților și propun o rezoluțiune în favōrea rămānerii lor în partida guvernului, asigurându-i de încrederea lor.

În fine să da cuvēntul d-lui Dr. Carol Lurtz, care într-o cuvēntare plină de foc și de energie, des întreprită de aplausele și aprobările adunării, desfășură părerile și convingerile sașilor tineri, combatēnd cu argumentele cele mai puternice punct de punct aserțiunile deputatului Zay.

Firul roșu al discursului a fost de a dovedi, că în adevēr nu s'a dat sașilor nici o „garanție” din cele susținute de deputatul Zay, ci din contră noul ministeriu a declarat rēșboiu pe tōtă linia naționalității sāsesci.

Bánffy a țiis, că recunōște drepturile stabilite în lege ale naționalităților. Dar este acesta vr'un succes, că un ministru recunōște o lege votată de dietă și sancționată de Maiestatea Sa? Și apoi cum o recunōște „întru cât concede unitatea națională magiară a statului”. Ce garanție pōte fi acesta pentru poporul sāsesc, care nu vrea să fie magiar?

Bánffy a mai aderat la programul sāsesc, dar în ce condițiuni? A declarat că nu le recunōște sașilor dreptul de a se organiza ca naționalitate cum au făcut în programul lor. Numai ca cetățeni liberali îi admite. Ce garanție este și asta pentru naționalitatea sāsescă?

Cu țiiarul „Sieb. d. Tageblatt” din Sibiu în mână, dl Lurtz dovedesce că și aceia, cari aprobă purtarea deputaților recunōsc, că vorbirea noului ministru de instrucțiune Wlasics este, dela început până la sfērșit, numai o declarare de rēșboiu scōlelor și culturai naționalităților nemagiare. Ce garanție pōte oferi dară un astfel de ministru?

La afirmarea lui Zay, că Bánffy în clausula amintită a înțeles numai „unitatea statului” rēspunde, că în adevēr el a vorbit de „unitatea națională a statului”, despre care nu se face amintire în legea de naționalitate.

ÉR cât pentru „marea concesiune” ce se țiice, că a făcut-o ministerul cu privire la posturile cumulate de preoți și învățători, acesta nu s'a făcut de dragul sașilor ci pentru-că și magiarii protestanți au cerut-o, și apoi s'a făcut numai pentru present, nu și pentru viitor. Și pentru câte un os ca acesta, ce li se aruncă, sașii să și uite de datoria lor națională?

Sașii înainte de tōte vor să rămână sași și vor ca deputații lor să figureze ca sași în dietă, cum pretinde interesul lor de viață și onōrea lor națională. De aceea d. Lurtz cere ca deputații sași să iasă din partida guvernului, și în viitor să stea în

afară de ori-ce partid, căci interesele lor naționale numai așa le vor pute apēra cu succes.

După o polemie mai lungă se încheie discuțiunea și se începū votarea a căreia rēșultat a fost, că pentru rēmēnerea în partida guvernului au votat 454 alegători, ér pentru propunerea lui Lurtz 448 alegători.

* * *

„Kreuzzeitung” aduce cu privire la alianța triplă un articol dela corespondentul său din Petersburg, în care acesta concludē că alianța triplă acum probabil că și va perde resonul de a fi, fiind-că Rusia tot mai mult se apropie de cele trei puteri aliate și de Anglia. În o edițiune de sēra însă are tot din Petersburg o scrisōre de cuprins tocmai contrar. În acesta se mai spune, că tinerul țar tot mai mult se aplēcă spre Nelidov, pe care, după cum se svonesce, ar avē de gând să-l denumescă ministru de externe. Tot în acesta se mai spune, și aceea că alocuțiunea din urmă a țarului, în care accentuase susținerea sistemului autocratic, a produs în poporațiune mare deprimare, fiind-că prin acesta dīnsa și vede spulberate tōte speranțele sale de până acum.

* * *

Din Belgradul Sērbiei se scrie, că antidinasticismul se lățesce tot mai mult în Sērbia și așa se pare, că și în armată începe a cuceri. La trupele garnisōnei de acolo s'a dat adecâte de urmele unei terberi fōrte suspecte. Suboficieri au ținut în continuu conventicule secrete, și după cum a scos la ivēlă investigațiunea secretă, au pregătit o seriōsă lovitură de stat. Pentru evitarea scandalului suboficieri suspecti nu au fost aduși naștea tribunalului militar, dar' deocamdată treispredece dintre ei au fost dimiși din serviciu. Dimiși au aparținut toți infanteriei; în timpul cel mai apropiat vor fi dimiși mulți din gardă, cavalerie, artilerie, precum și din scōla de suboficieri, unde de altcum se împreună firele conjurațiunei. După cum se vorbește, complotul acesta a fost pus la cale din partea mai multor oficieri pensionați în fruntea cărora stă un general și un colonel, eari sunt cunoscuți ca cei mai zeloși adicți ai reginei Natalia. Probabil, că evenimentele acestea au înduplecat guvernul care în absența regelui e însărcinat și cu regența, ca prin un cerculariu energic să interdīc strict oficerilor politisarea ori întrarea în societăți politice. Apoi afară de acesta guvernul are de gând să retragă érași armele ce le împărțise printre rezervisti.

întinde mie. Scōse apoi érași fluierul și mi-l arētă țiicēnd: acāsta-i petrecerea mea! Fluierul era cam de o palmă și ceva simplu, ca fluierul păstoresc.

— Dle Iancu, ți țiisei apoi, nu vīi la De-tunata? Facem cu toții o excursiune.

— Eu nu sciu nimic, nu 'mi-a spus nimenea.

— Ni-ai face o deosebită plăcere să vīi cu noi.

— N'aș voi să incomodez dōmnele.

— Din contră s'ar simți fericite, ți țiisei.

— Dar' n'am dejunat încă.

— Poftiți la noi să luăm dejunul împreună.

— Nu, frate! e prea de dimiņējă, d-nele își fac toaleta.

— Sunt deja gata, numai să dejunăm și plecăm.

— Nu! mă duc să dejun coala, și vē aștept când veți trece cu trāsura.

Plecarām amēndoi și mă duse în o cārcimuliță în apropiere. Beau două păhare de bere, se aprovizionă cu țigări pentru tōtă ziua, regularām scotēlă nouă și încă alta mai veche și eșirām ér în piață.

— Vē aștept aici! imi țiise și ne despărțirām.

Peste un sfert de óră trecēm cu trāsura prin piață. Iancu ne aștepta, unde 'l-am lāsāt. Oprim și sue. Damele îndērēt, noi amēndoi în față. Eu nefiind fumător, Iancu își ceru permișiunea dela dame să pōtă fuma. Dar uitase să și ia chibrituri. Se întōrce cātră birjar și-i cere câteva și-i aprinde țigara. Eșim din oraș. Iancu era voios și vorbitor. Întrām în conversație.

— Trebuie să fiți rudă cu Oprea Circa, pe care 'l-am cunoscut la 1848, era căpitan; țiise Iancu cātră soția mea și cumnata mea.

— Da, ne este unchiu despre tată, acum se află major în pensiune, rēspunse una din dame.

În urmă 'i-se părū că genējă damele cu fumul, și cu tōte că îl asigurară, că nu le genējă întru nimic, nu mai voi să șadă în față, ci se mută lāngă birjar.

Eu scot portofelul fără să mă vadă, și încep a-l întreba de unele date biografice și de unele amēnunte istorice din viața sa. Ce-mi spunea notam pe furie să nu mă vadă. Mē observa însă și 'mi-se părea, că nu-i place, că devenia mai scurt la vorbă. Așa am înterupt notițele.

— Eu am avere, țiicea Iancu, rămāsă dela tata, dar a pus frate-meu mână pe ea, și nu vrea să-mi dea nimic.

— Nu 'l-ai băgat în judecată?

— Ce să mă mai legiuesc cu frate-meu!

După-ce își fumă țigara se întōrce érași în față damelor, își ia fluierul și începe a țiice „Marșul lui Dragoș”. Face câte-va întorsături și pune fluierul ér în buzunar țiicēnd:

— Ómenii ți țiice la marșul acesta „Marșul lui Iancu”, dar nu-i adevērāt, căci e al lui Dragoș.

— Noi nu-l cunōscem, decât ca „Marșul lui Iancu”, țiise una dintre dame, și așa e cunoscut și se cāntă pe tot locul.

Astfel vorbind mai una, mai alta, mēserām calea jumătate și nu 'l-am audīt să vorbescă un cuvēnt rātăcit. Noi eram fōrte veseli de buna dispozițiune a lui Iancu. Începu apoi din când în când a înterupe vorba cu noi, își întōrcea capul cātră birjar, cu care schimba cuvinte indiferente, cerea chibrituri, îi lua pipa din gură, se uita la ea și ér i-o da, se întōrcea ér la noi și lega conversația. De câte-ori voiam să aflū ceva mai de-aprōpe despre vr'o faptă de ale sale dela 1848, trecea cu câte va cuvinte la alt obiect.

— Dacă ar mai veni vr'o revoluțiune, dle Iancu, ai mai lua comanda?

— Ce să mai fac? românii sunt ómen slabi! imi rēspunse.

— Cum slabi, când la 48 ai făcut atâtea fapte strălucite cu ei, de ai pus lumea în mirare?

— Am făcut, dacă am sciut tōte vāile și potecile astea! rēspunse arătând peste codrii, care ne încungiurau de tōte părțile.

— După revoluție, țiice continuând, la 1850 mi-am adunat 48 de mii de romāni și am plecat cu ei se trec în Italia, dar când am ajuns în Carintia m'au oprit și m'au întors îndērēt.

La aceste vorbe se opresce și rămāne dus pe gânduri.

— Cine v'a oprit dōmnele Iancu? îl întrebai.

Rēmāne privind la mine fără să rēspundă ceva. 'Mi se părea a-i ceti din ochi convingerea, că a vorbit într'aiurea.

Cātră timp nu mai vorbi nimic.

Intr'aceea ne apropiam de Buciumani. Nisce ómeni dregeau un gard.

— Uite, țiice Iancu, acesta 'mi-a fost căpitan în 48! și ne arată un om de statură de mijloc, îmbrăcat țērānesc, corpulent, cārunt și roșcovan la față cu capul mare. Ómenii își luāră pălăriile privind toți la Iancu, ér el le țiise: „Sē dee D-șeu bine!” și numi

Noutăți.

† Archiducele Albrecht,

unchiul Maj. Sale și inspector general al armatei, după un morb acut s'a mutat la cele vecinice Luni în 13 l. e. n. la 2 ore 53 m.

Convocare. Membrii comitetului central ai „Reuniunii învățătorilor gr. or. din districtul Sibiiului” sunt poștiți la ședința pe *Vineri, în 22 Februarie n.,* în cancelaria profesorilor dela seminarul „Andreian” la 11 ore a. m. Sibiu în 19 Februarie, 1895. Biroul.

Condamnare. Tribunalul din Dees a condamnat pe preotul Const. Iuga pentru delict de agitație la o lună închisoare de stat și 100 fl. amendă.

Consistoriul eparchial aradan întru Marța trecută în ședință plenară, după cum scrie „Biserica și școala”, a luat cu durere la cunoștință trecerea prea timpurie din această viață a mult regretatului protopresbiter și asesor consistorial Georgiu Crăciunescu, și a luat tot deodată dispozițiunile de lipsă pentru deplinirea tractului vacant al Belințului, — dispunând atât alegerea membrilor ad hoc pentru sinodul protopresbiterial, cât și eșcrierea concursului. De comisar pentru conducerea actului de alegere a fost numit părintele protopresbiter al Timișorii Dr. Traian Putici. De asemenea s'a dispus și alegerea unui deputat preotesc în cercul Belințului pentru sinodul eparhial aradan, precum și alegerea unui deputat aradan, devenit vacant în cercurile Belinț-Birchiș, pentru congresul național-bisericesc.

Aniversarea revoluțiunii lui Horia în Bucuresci. Se anunță din Bucuresci, că din incidentul aniversării de 110 ani dela esecutarea lui Horia și Cloșca, se va ține acolo o mare adunare de studenți. Cu această ocaziune se vor citi disertațiuni ocazionale, despre cauzele și efectele acelei revoluțiuni din Ardeal.

Purtătorii matriculelor de stat. În zilele trecute s'au prezentat la ministrul de interne Perczel o deputațiune de învățători, căror ministrul le-a dat înțelepciune, că purtarea matriculelor de stat va fi încredințată numai învățătorilor de stat și comunal, nici decum învățătorilor confesionali!

Proces de despărțire ierarhică. „Dreptatea” scrie: În procesul de despărțire ierarhică a românilor de către sârbii din Marghita (comitatul Torontal) tribunalul reg. din Budapesta a dus deja sentință, în sensul căreia românii de acolo li-se recunoscu în principiu toate drepturile, dar paritatea se interpretează fals: biserica li-se adjucecă sârbilor, cari au să se deobliga a despăgubi pe români cu 1/2 din prețul estimat pe căpitan pe nume Vlăduț, repetând: uite, acesta 'mi-a fost căpitan la 48!

Acest Vlăduț, cum se vede în Memorialul lui Iancu citat mai sus, era căpitanul, care a condus pe buciurmani și a apucat pe Hatan din partea stângă la Gura-Vlăduț și l'a zdrobit. Figura puteretică a lui Vlăduț, capul lui mare și caracterul îndrăzneț și hotărât ce se exprimă în trăsăturile feței, îi făceau impresiunea unui taur băteios.

Mai mergând puțin ne arată o casă în stînga, dîcînd:

— Aici în casa acesta a prins Șaguna pe Catarina Varga la 1847*). A avut Șaguna noroc, că avea cai buni, căci aici îi rămăneau oșele. Sătenii se luase după el, dar nu l-au ajuns.

Am cercat să-l fac să ne nareze mai de-aprope această interesantă istorie, dar n'a voit să mai spună nimic. Zise numai atîta, că Catarina Varga a fost din Făgăraș.

Ar. Densușianu.

*) Femeia Catarina Varga era un fel de avocat, după alții o șarlatană și instigătoare a Moșilor, venită acolo în munți nu se scie de unde. Istoria și sfîrșitul ei au rămas un mister. Fiindcă Iancu 'mi-a spus, că ar fi fost din Făgăraș, pe când eu eram acolo avocat am cercetat, dar n'am putut afla nimic.

mărei. Avocatul românilor în acest proces dl Dr. Emil Babeș va apela sentința la forurile mai înalte și sunt prospecte, că apelarea va avea rezultatul cel mai favorabil pentru cauza românilor.

Academia română. Sesiunea generală a academiei române se va deschide la 28 Februarie v. (12 Martie n.) la ora 1 după amîdi. În sesiunea aceasta vor avea să țină discursurile de deschidere membrii: Dr. Victor Babeș, A. D. Xenopol, Spiru Haret și I. M. Moldovan.

Di Rezei Silvius episcop. Oficiul „Keleti Értésítő” aduce știrea, că în scaunul episcopesc român gr. cat. dela Lugos, devenit vacant prin denumirea de metropolă a lui Dr. Victor Mihalyi, — va fi pos deputatul dietal Rezei Silvius. Spre înțărirea știrii, numitul oficios spune, că mandatul de deputat, ce va avea să devină vacant prin denumirea de episcop a deputatului Rezei, i-se va încredința unui anumit Zsilinszky.

Cumpărarea statului Congo. De mult timp se poartă în Belgia o luptă mare, dacă statul Congo se va anecea definitiv posesiunilor belgiene sau nu. Lupta în timpul din urmă se poartă cu mijloace desperate și după toate presemnele camera nu va vota proiectul de anecsiune. Ultimele știri din Brusela anunță, că Franța a îmbiat regelui Belgiei 300 milioane franci pentru Congo, în cas când camera n'ar vota proiectul de anecsiune.

Deschiderea teatrului sârbesc din Neoplanta. Lazar Dunghersky, un proprietar a zidit la Neoplanta un teatru sârbesc frumos. Noul teatru a costat 150.000 fl. și deschiderea s'a făcut la 26 Ianuarie, cu concert și declamațiuni, care s'a aranjat de tinerimea gimnazială sârbă. Teatrul are trei-deci de loge, staluri comode, iluminățiune electrică; este un edificiu destul de splendid și de stil modern. Trupa teatrală sârbă a și început să joce în el.

Aradul în lumină electrică. O vechiă dorință a orașului Arad este deja realizată. Statutul privitoriu la numirea cu electricitate a orașului a fost aprobat și din partea ministrului de interne. Lucrările pentru introducerea luminatului prin electricitate se vor începe acum cu sosirea primăverii.

Urmăriri în Rusia. Din Varșovia se anunță, că în timpul din urmă s'au înțemplat multe dețineri mai cu samă studenți și alți scrieri sociale anarhiști tice.

Monte-Carlo a mistuit o nouă jertfă și încă tocmai din secul frumos și a ales-o. Nenorocita s'a chemat Leblanc, o tînără văduvă de 32 ani din Algir, care, perdînd în joc la Monte-Carlo considerabila sumă de un milion lire, și-a tras un glonț în cap, lăsând scrise pe un bilet următoarele trei cuvinte: „Adieu, mes amis!”

40 de copii înecați în mare. După cum se scrie din Bruxelles în Rotterdam copii patinau pe mare. Însă fiind ghiața slabă s'a rupt. 200 de copii au cădut în mare. Un vapor sosit la fața locului a fost în stare a mîntui dintre ei 160, er 40 s'au înecat.

Cas de mîrte. Ioan Covaciu, culegător de litere, după un morb greu și îndelungat împărțit fiind cu s' taine a cuminăcătorei și-a dat nobilul său suflet în mîinile creatorului în 16 Februarie la orele 8 a. m., în al 25-lea an al etății sale.

Ceremonia funebrelă s'a făcut Luni în 18 Februarie șt. n. la orele 2 după amîdi, după care rămășițele pămîntesci ale defunctului au fost duse în cimiterul comun și aședate spre odihna eternă. Fie-i țărîna ușoară și memoria neuitată!

Dușmani sîlbateci. Șerpii cei mai veninoși, numiți șerpi sunători, au de cei mai mari dușmani pe cerb și pe șarpele negru. Dacă un cerb află un șarpe sunător în poziție de atac, nu perde timpul și se gătesce și el de luptă, se retrage cu vîre o 10—12

pași, apoi se aruncă ca fulgerul cu unghiile pe corpul șarpelui și la moment sare în sus ca să nu-l pîdă mușca. Această mișcare complicată o repetă pînă când șarpele e dîmăcat în bucăți. Atacul șarpelui negru nu este mai puțin periculos pentru monstrul sunător, ca al cerbului. Șarpele negru se aruncă asupra lui, se încolăcesc în jurul corpului lui, începînd dela gât, de 5—6 ori apoi își ridică capul și privesc aspru în ochii cerbului și observă efectul atacului său. Dacă șarpele sunător mai dă semn de viață, îi mai adaugă câte-va spirale și-l strînge tot mai tare. Nimic nu pîde fi mai interesant de vădut, decât doi șerpi astfel încolăciți. După-ce șerpele negru ține astfel pe dușmanul său 40—50 minute și a observat că nu se mai mișcă, se desface binișor și pleacă.

Cestiuni scolare.

Clasificarea elevilor.

În școlile noastre populare, în cele medii, apoi în seminariile și pedagogiile noastre e us vechiu, stabilit prin lege și normative că la finea semestrului prim se de la finea semestrului al doilea și se de la finea semestrului al treilea morală, cât și din studii — Ba, la finea semestrului al doilea se publică și raporte anuale — despre mersul învățămîntului în școlile superioare — seminarii și preparandii. Tote aceste de o parte pentru părinți și de alta pentru publicul cel mare, carele urmăresc cauza învățămîntului preste tot.

Cine s'a ocupat cât de cât cu școala trebuie să-i fie cunoscut, cătă batere de cap cășunează adese ori clasificarea elevilor.

În școala populară — unde părinții sunt nesciutorii de carte, clasificarea nu dă ansa la animosități între părinți și învățători, fiindcă testimoniul numai rar se estradau, și apoi țeranul nu-și prea bate capul că pruncului lui are calcul de „bine” ori „suficient”, pentru el e destul dacă știe scrie frumos, se cetescă, și dacă mai știe și cânta frumos, apoi îi provide un venitoriu splendid pruncului.

Cu totul alta e situațiunea unde, sunt școle capitali cu mai mulți învățători, ori la gimnasii etc. unde adese ori în coferințe clasificarea unuia sau altuia elev, din studiu, sau din calcul general, dau ansă la discuțiuni vii, animate. Ba, adese ori auzim plîngeri din partea părinților, dîcînd: „cum se pîde ca fiul meu se capete calcul de „neșusit” și acum dl Z. i-a dat numai; „legală” eră diligența „destul”, pe când notele din progres sunt aceleași. Și din contră la altul notele din purtarea morală și diligența au rămas aceleași, pe când notele din studii au decădut. Cum se pot toate acestea? Pruncule a rămas tot același, dîce părintele — nu observ nici o schimbare în el, de învățat, încă a învățat precum mărturisesc el însuși.

Adese-ori chiar elevii au mari nedumeriri față de calculii primiți. Mai de multe ori sunt nemulțămîți, asceptînd să fie mai bine clasificați, mai arare-ori înșiși vîd că au fost favorizați din cutare ori cutare studii, căpătînd calcul mai bun decât merită. Contra favorului însă nime nu se plînge.

Spre a se încungiura ori ce diferințe în sinul unui corp didactic, în ce privesc darea calculilor, mai de parte spre a evita oreșii care neîncedere din partea părinților față de un învățător, și în urmă spre a încungiura și umbra de suspiciune din partea unui elev, eventual a clasei întregi că învățătorul nu ar fi just în privința calculării se deosebim bine lucrurile aședîndu-le pe o basă sigură.

Mai întăiu trebuie să deosebim două lucruri anume: avem note prin care se stabilesc purtarea morală a unui elev, și capacitatea lui de pres-

tare: diligența. În locul al doilea avem note prin cari se arată progresul în studii. Ori și cât de mare nesc s'ar arăta la purtare și diligența și între notele pentru progres, ele totuși sunt și trebuie să fie independente unele de altele. Lucrul se esplică ușor în realitate.

Un elev cu bună purtare cu puteri spirituale debile — pîde se capete cele mai note la progres.

(Va urma.)

Convocare.

Subscribul primind prin preanotatul domn protopop Dimitrie Moldovan președintele reuniunii învățătorilor gr. or. români din districtul Sighișorei, concludul comitetului central din ședința dtdo. 29 Decembrie 1894, în care s'au staverit temele de mai jos, cari sunt a să pertracta în des-părțămintele tractuali, în înțelesul § lui 25 din statute, convoc prin această pre domni învățători dela școlile confesionale gr. or. române din protopopiatul Sighișorei (și alți iubitori de progres), la prima adunare generală anuală a acestui despărțămînt, care s'au va ține la Joi în 1/28 Februarie 1895 la 10 ore a. m. în edificiul școlii române din Sighișora.

Obiectele de pertractat vor fi următoarele:

1. Deschiderea ședinței.
2. Apelul nominal.
3. Alegerea notariului despărțămîntului.

4. Tema I „Studiul geometric în școala populară”

Prelegere practică în scris de Chirion Muntean învățător în Hașfalău.

5. Tema II „Cari dintre plante contribuie mai mult la subsistența vieții (cu deosebire la om:) și cari sunt mijloacele prin cari devin atât de remarcabile?”

Prelegere practică în scris de Nicolae Brînduș învățător în Teline.

6. Incassarea tacselor de membrii.
7. Propuneri.
8. Alegerea unei comisii pentru verificarea protocolului.
9. Încheierea ședinței.

Sighișora, în 1 Februarie 1895.

Ioan Muntean,
preș. despărț.

Cătră onorații domni membri ai reuniunii învăț. rom. gr. or. din districtul X Brașov desp. I.

Prin această vi-se aduce la cunoștință, cumcă adunarea generală a despărțămîntului nostru s'au va ține în 9 Martie a. c. st. v. în localitățile școlii române gr. or. din Cernatul Săceilor. La această adunare sunt invitați toți membrii despărțămîntului nostru precum și alți români iubitori de promovarea intereselor scolare. Adunarea se va ține după următorul

Program:

1. La 9 ore a. m. deschiderea adunării prin presidiu.
2. Tractarea practică a părților secundare ale propozițiunii, servind de basă descrierea unui obiect de Anast. Bărsan.

3. Referada comisiei alăsă în adunarea gener. a desp. din Herman asupra temei: „Uniformitatea terminologiei în obiectul limbei materne”.

4. Referada asupra temei dată de comitet. central: „cari sunt manualele cele mai practicabile din obiectul religiunii și al limbei materne, spre a pută fi folosite cu succes în școlile noastre elementare”.

5. Referada asupra temei dată de comitetul central: „care ar fi materialul cel mai potrivit din obiectul limbei magiare pentru școlile noastre populare conform legii, împărțirea lui după cursul și modul de propunere”.

6. Descrierea sobolului, prelegere practică pentru cursul al IV-lea de scôlă, temă dată de comitetul central.

7. Visitarea recuisitelor de învătământ dela scôlă din Cernatu.

8. Propuneri de sine stătătoare.

9. Încheierea adunării.

Atrag atențiunea onoraților domni membrii asupra acelei împrejurări, că în urma unui conclud luat în adunarea generală a reuniunii noastre, fie care membru e îndatorat a se pregăti cu temele date în așa măsură, încât fiind provocat de presidiu să fie în stare a prelege, respective a diserta despre materiile din program și mai ales asupra temelor de sub punctele 3, 4, și 5.

Preșmer, în 2 Februarie 1895.

Georgiu Ludu,
președ.

Bibliografie.

A apărut:

— „Lumea ilustrată“ Broșura 23 (Nr. 45—46) cu următorul sumariu: „Nevoia“, poezie de A. Anastasiu. — „A mea este răsunarea“, roman de Hall Taine. — „Iulia Hasdeu“, biografie. — „17 Septembrie“, poezie de Haralamb G. Lecca. — „Unei babe“, poezie de George din Moldova. — „Cerșetorul“, de X. — „Iertarea“, poezie de A. Dumbravă. — „Excelsior“, poezie de Grigore N. Lazu. — „Pe câmp“, poezie de A. Setuerman. — „O tristă biografie“, năvel de I. Proptia. — „Constantin Stoicescu“, biografie de A. C. — „Cătră inertiă“, poezie de Alecsandru Obedenar. — „Sonete“, bătrâni și haide'n vie, poezii de Ludovic Daus. — „In nopțile albastre“, poezie de Titus Dordea. — „Lizeta“, poezie de D. Teleor. — „Își tot tinde aripa'i mistralul“, poezie de

J. B. Hetrat. — „Dr. Z. Petrescu“, biografie. — „Felurimi“. —

Ilustrațiuni: „Flôrea Sôrelui“ „Iulia Hasdeu“, portret. — „Pe câmp. „Constantin Stoicescu“, portret. — „Lizeta“, portret. M. „Pr. Z. Petrescu“, portret. — „Răpirea Thusneldei. — „Scene din Roma. La fântână“, tablou de E. A. Hébert. — „Iov“, tablou de Leon Bannat, (Museul Luxemburg).

A apărut:

„Lumina Asiei“, sêu „Marea renunțare“, care este viața și învățătura lui Gautama, (Budha) principe al Indiei și întemeietor al Budismului, scrisă de Edwin Arnold, tradusă din englezesce de Grigore Goilav, senator, oficer al ordinului „Corôna României“, membru al Societății geografice din București. Acêsta scriere, care din anul 1879- când a apărut pentru întâia-dată, și până în 1895 s'a publicat în 29 ediții, a făcut senzație mare

în lumea occidentală. Traducătorul o dedică Alteței Sale regale Princepesei Maria a României. Un exemplar costă 2 lei, și se pôte procura la tipografia G. A. Lăzărean, București (Str. Episcopiei 3).

Nr. 106/895

[24] 1—1

Publicațiune.

Prin sentența Preavenerabilului Consistoriu arhidieceșan din 31 Ianuarie a. c. Nr 179 B. Ana Istodie gr. or. din Secadate este despărțită legal de pribegitul ei bărbat Constantin Liulea gr. or. tot din Secadate cea ce în sensul §.124 din procedura în cauze matrimoniale din 1878 se aduce la cunoștință publică.

Avrig, 5 Februarie 1895.

Oficiul protopresbiterel gr. or. al Avrigului, ca for matrimonial de prima instanță.

Ioan Cădea,
protopop.

AVIS.

In librăria tipografiei archidieceșane se află de vîndare următoarele cărți:

[169] 9

I. Cărți bisericesci.

Biblia ilustrată testamentul vechiu și nou, nelegată fl. 10, legat. fl. 15.—
Chiriacodromion (Cazanie), nelegat fl. 10, legat. 12.—
Evangelie, neleg. fl. 8 leg. 6n 18.—
Octoich mare, neleg. fl. 17, leg. 20.—
Octoich mic, neleg. fl.—60 cr. leg. —75
Orologion (Ciaslov) neleg. cr. 60, legat. —75
Proscomidia altariului —25
Penticostariu neleg. fl. 8, leg. 10 —
Rânduiala la sfîșirea bisericelor 2.50
Triodion cu Strajnic neleg. fl. 20, legat. 25.—

II. Cărți scolare.

Abcdar, de Zacharia Boiu nel. cr. 20 leg. —24
Abcdar, de Ioan Popescu nel. cr. 20 legat. —25
Abcdar, de Silvestru Moldovan nelegat cr. 20 l-g. —25
Abcdar magiar-român, de N. Putnoky leg. —20
Aritmetica, de P. Dima —32
Abcdar, de Dogariu & Dariu I. = 30 cr., II = 20 cr., III. = 35 cr., IV. = —45
Aritmetica după Lurz —20
Aritmetica de Vlaicu I = 20 cr. II. = 25 cr. III. = —35
Carte de cetire de Z. Boiu p. I. ediție nouă, nel. cr. 30 leg. —40
Carte de cetire de Z. Boiu p. II. nel. cr. 25 leg. —30
Carte de cetire de Ioan Popescu legată —70
Catechism de M. Toma —30
Catechism bogat —50
Cărticică de rugăciuni pentru copii leg. frumos ed. nouă —15
Comput de Ioan Popescu 1.20
Compendiu de Pedagogie de I. Popescu ed. nouă 2.—
Compendiu de drept canonic ediție nouă 3.—
Conducător la Abcdar de I. Popescu —10
Culegere de cântece naționale. —25
Carte de cetire magiară de Crișan și Putnoky partea I. = 70 II. = 1.—
Carte de cântări bisericesci pentru copii —12
Curs de limba magiară de Molnár I. II. III. a. —20
Constituția patriei de Ioan Popoviciu leg. —20
Chemia elementară de Vlaicu —50
Chemia anorganică de Filipescu —80
Drepturile și datorințele civile —20
Elemente de Geografia de Zacharia Boiu —30
Elemente de Istoria patriotică de Z. Boiu —30
Elemente de Istoria nat. și Fizica de Z. Boiu —30
Elemente de Fizică de I. Dariu —30
Fizica de Făgărășan —40
Gramatica română de Mihailan el. II. = 10 cr. III. = 16 IV. = —24
Geografia pentru scôl. populare de I. Dariu leg. —35
Geografia pentru scôl. populare de Moldovan & Făgărășan —30

Geografia pentru scôlele medii de Moldovan & Făgărășan I. fl. 1.20
Geografia pentru scôl. medii de Moldovan & Făgărășan II. —50
Geografia pentru scôlele medii de Făgărășan & Bârsan II. 1.—
Gramatica română de I. Dariu —25
Gramatica limbii magiare de Crișan & Putnoky 1.—
Istoria biblică pentru scôl. populare —30
Istoria biblică pentru scôlele medii —55
Istoria bis. rom. de Șaguna I. II. 3.—
Istoria de Dr. Ilarion Pușcariu 1.50
Istoria bisericescă ptru scôl. pop. —35
Istoria bisericescă pentru scôlele medii I. II. 1.—
Istoria Ungariei de Dr. N. Pop. —25
Istoria Ungariei de S. Moldovan. —26
Istoria Ungariei pentru scôlele secundare de V. Goldiș —80
Istoria universală pentru scôlele secundare de V. Goldiș 1.—
Istoria naturală de Dr. D. P. Barcian I. = 50 II. = —60
Istoria literaturii române de Lazariu 1.—
Legendar român de V. Petri —50
Legendar magiar român de N. Putnoky —30
Limba maternă de Dr. Ilarion Pușcariu, ed. nouă —40
Mărturisirea ortodoxă 1.20
Pastorală veche 1.—
Pastorală nouă 1.50
Pomăritul de D. Comșa 1.—
Principii din Pedagogie de dr. Il. Pușcariu 1.—
Psihologia empirică de I. Popescu 2.—
Teologia dogmatică 1.—
Teologia morală 1.50
Toldy, Narațiune poetică de Crișan & Putnoky —70

III. Cărți literare.

Biografia fericitului Șaguna de N. Popea fl. 2.50
Istoria bis. politico-naționale. 1.—
Enchiridion sau carte manulă de canoane 4.—
Învățătorul și poporul de Marienescu —50
Polemia contra Heliad —50
Calendarul pe anul 1895 —30
Scrisori apologetice —50
Sunete și resunete de Z. Boiu —50
Scrierea sf. Ioan gură de aur —50
Vocabular român german —70
Anghira creștină (cuvântări) funebreale de T. V. Gheaja 1.50
Anecdote și glume de T. V. Gheaja —65
Antologie română de Manliu 1.75
Cel mai mare bine din lume de Făgărășan —20
Cine ce face lui își face, comedie într-un act pentru tinerimea scolară —10
Codicele de Mateiu Voilean —80
Colinde de A. Marienescu 1.10
Compas românesc de P. Petrescu —50
Cuvântări funebreale de Z. Boiu 1.50
Crestomația română de I. Manliu 1.75
Date istorice de I. C. Pușcariu 2.—
Descăntece populare de Marian 2.—
Documente pentru limbă și istoria de Dr. Il. Pușcariu 2.50

Doine și strigături de St. Muntean fl. —.12
Foi comemorative la serbarea 12/24 Maiu 1892 a lui G. Bariț —.80
În memoria lui G. Bariț peosii de G. Joandrea —.20
Întrebări de educațiune și instrucțiune studii pedagogice de Dr. P. Span 1.—
La Alma povesti de Constanța de Dunca Schiau —.50
Lecsiionul comunelor bisericesci din archidieceșă de Dr. Remus Roșca 1.—
Noul atac asupra scôlelor noastre. Manual de drept cambial de I. Socaciu 2.—
Pace vouă de H. Drumond tradusă de D. Făgărășan —.20
Primatul papal și infalibilitatea papei de I. Broju —.25
Poesii de Andreiu Murășan 1.50
Poetica română de I. Manliu 1.75
Povesici ardelenesci din gura poporului de I. P. Reteganul I—V 1.25
Povestiri alese și întocmite de P. Petrescu —.75
Retorica și stilistica de I. Manliu S'a dus în țără novelă originală de Il. Chendi —.15
Studiu diu economia națională de P. Petrescu —.40
Satul cu comorile novelă de P. Petrescu —.45
Stupăritul de C. Dimian —.80
Vechia metropolie de N. Popea 1.50
Protocollele sinodale dela 1864—1893 toate laolaltă 19.—
Protocollele congresuale dela 1868—1891 toate laolaltă 7.60
Statut organic —.25
Regulament pentru parochii —.10
Regulament pentru organizarea, provisorie a învățământului —.10
Regulament pentru procedura matrimonială —.20
Regulament pentru seminarul pedagogico-teologic Andreian, —.10
Regulament pentru afaceri interne congresuale. —.20

IV. Tipărituri.

Budget cōla —.03
Catalog de clasă cōla —.02
Catalog de clasă broș. din 10 cōle —.30
Catalog de clasă broș. din 15 cōle —.45
Catalog de clasă broș. din 20 cōle —.55
Carte de evidență cōla —.03
Carte de evidență leg. din 30 cōle 1.80
Carte de evidență leg. din 40 cōle 2.10
Chronica scolară leg. 1.50
Consemnarea pruncilor obligați a cerceta scōla cōla —.02
Conspecte protopopesci, pentru noucun. —.05
Conspect despre comunele matre și filie cōla —.03
Conspect despre vizitarea scōlelor cōla —.03
Conspecte de catechisația cōla —.03
Conspecte scolare inv. (date statistice cōla —.06
Conspecte prot. I. II. III. cōla —.06
Conspecte de absenți septemnale și lunare cōla —.02

Contul capitalelor active cōla . . . fl. —.03
Estrase din protocolul botezaților, cununător și morților esempl. —.01
Matricula scolară cōla cr. 2 legată din 50 cōle 1.50
Inventare pentru averea bisericelor —.10
Jurnal de casă cōla —.03
Jurnal de casă leg. 25 coli 165
Jurnal de casă leg. 30 coli 1.80
Obligațiuni ptru bisericii esempl. —.01
Protocolul bunei invoiri cōla —.06
Protocolul bunei invoiri leg. din 50 cōle 4.—
Protocolul parochial cōla —.06
Protocolul parochial leg. din 50 cōle 4.50
Protocolul botezaților cōla —.06
Protocolul botezaților l. din 50 c. 4.50
Protocolul cununător cōla —.06
Protocolul cununător l. din 50 c. 4.50
Protocolul morților cōla —.06
Protocolul morților leg. din 50 c. 4.50
Protocol de esibite cōla —.03
Protocol de esibite l. din 30 cōle 1.80
Protocol de esibite l. din 50 cōle 2.50
Prot. de clasificățiune cōla —.02
Prot. de clasificățiune l. din 50 c. 1.50
Specificațiuni pentru nou cununăți cōla —.05
Testimonii scolare esempl. —.02
Testimonii de religie —.02

V. Icoane.

Icōna înmormântării domnului pe pânză fl. 2.50
Icōna înmormântării domnului pe hârtie —.50
Icōna celor trei Ierarchi pe hârtie —.30
Icōna Evangeliștilor pe hârtie —.50
Portret Șaguna 1.—
Portret Gozdu 1.—
VI. Requisite de scris.
Libele de scris à 1 cr. 100 —.70
Libele de comput à 1 cr. 100 —.70
Libele de dictando à 1 cr. 100 —.70
Caete de dictando din 6 foi 4 cr. dip 8 foi 6 cr. din 12 foi cu 8 cr. din 16 foi cu 12 cr. din 20 de foi cu —.15
Glasuri (tocuri de pene) și de ceruse rotunde și cuadrate à 4, 5, 6, 8, 12, 20, 30, 40 cr. și —.45
Tocuri (cōde) de pene condeiu dela 40 cr. suta până la 50 cr. bucata.
Hârtie fină de scris de cancelarie și concept à 6, 7, 8, și 10 fl. miia de cōle.
Ceruse à 1, 2, 3, 4, 5, 6 și 7 bucata și suta à 80 cr. 1 fl. 1.20 1.80 2 și 7 fl.
Pene de scris dela 50 cr. până 1 fl. 20 cutie constătătoare din 144 bucăți.
Tablițe de pētră bucata 7, 10, 12 14 și 15 cu bucata
Tot felul de hârtie de epistole cu prețuri foarte moderate.
Notesc dela 4 cr. până la 1 fl. bucata.
Trăisti de scôlă pentru copii, chipuri pentru copii, Circele, Văpsele și pensele, Hârtie sugativă.
Calemare, Liniale, hârtie pentru stelagiu, Albume, Blocuri, Ținte de desam; totfelul de negrelă, toate acestea cu prețuri foarte moderate.